

Balua ya pili ya Pauli kwa Vakolinto Ulongolelu

Balua ya pili ya Pauli kwa Vakolinto yayandikwi pagati ya miyaka ya hamsini na mhanu mbaka na sita kuhuma peavelikiwi Yesu Kilisitu (musula ya 1:1). Yeniyi ndi balua ya pili yetivi nayu pagati ya balua zivili Pauli zeavayandikili msambi wa vandu vevakumsadiki Kilisitu va Kolinto kula. Vandu vevasomili visadika kuvya Pauli alongolili kuvayandikila balua yingi yikali. Magono aga tivii nayu lepi balua yeniyi yeajovili (musula ya 2:3-4). Balua yeniyi ya pili kwa Vakolinto yilolekana yayandikiwi na Pauli lukumbi peavili Makedonia (musula ya 2:13).

Balua yeniyi ya pili yiwanangana lepi na yingi ndava yilongelela mambu ga mundu mwene na kupamisa mtima. Pauli ihekelela na mal-ovi gabwina gegaletwi na Tito kuhuma mu msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Kolinto mubalua yeniyi kivi na mawuliwu ndava kumuwasila luteta Chapanga ngati cheyiganikiwa mu Lilaganu la mupya, ngati cheyilolekana muchifungu chila Pauli ilagazila vandu vawusa mashonga muni gapelekwa kuvatan- gatila vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Yelusalemu (musula za 8 na 9). Mewawa yilolekana kuvya vमितुमी vaudese kuhuma kuvala ya msambi wa vandu vevakumsadika

Kilisitu vahekalili mhutanu wewavi pagati ya Pauli na vamsadika vangi vamitumi vaudese vala vavi mukujova muni valola mawuliwu gawaka. Vamitumi vaudese vavevisi uhotola wa Pauli, lijambu lelamkitili Pauli akengelela kwa makakala uhotola waki ya kuvya ndi mtumi wa Yesu Kilisitu peamalakisa balua yeniyi.

Gegavi

Pauli itumbula balua yaki kwa kuvajambusa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu (musula ya 1:1-7).

Kangi Pauli ilongela kunga'namusa mpangu wa lugendu lwaki na malovi geagayuwini kuhuma kwavi na chevamyangwili balua yaki (musula ya 1:8-7:16).

Pagamaliki ago Pauli ilagazila mpangu wa kupata mashonga gakuvatangatila vamsadika va ku Yelusalemu (musula ya 8:1-9:15).

Pamwishu Pauli idandaula malovi ga utumi waki na kuvajovela cheakuvagendela kavili (musula ya 10:1-13:10).

¹ Nene Pauli, mtumi wa Kilisitu Yesu kwa kugana kwa Chapanga, pamonga na mlongo witu Timoti.

Nikuvayandikila nyenye vandu mwemkumsadika Kilisitu kwenuko ku Kolinto, na vandu voha vma Chapanga vevavi kila pandu pamulima wa Akaya.

² Tikuvaganila uteke na ubwina kuhuma kwa Chapanga Dadi witu na BAMBU witu Yesu Kilisitu.

Pauli akumsengusa Chapanga

³ Chapanga alumbiwa wa BAMBU witu Yesu Kilisitu, Dadi mweavi na lipyana na Chapanga mweipolesa mitima. ⁴ Chapanga akutipolesa mitima mang'ahiso gitu goha muni na tete tivapolesa mitima vangi vevana mu mang'ahiso ndalindali, kwa kupoleswa mitima wula wetiupokili kuhuma kwa mwene. ⁵ Na chating'aika kupata mang'ahiso ndava ya kumhengela Kilisitu mewawa ndi chetipolesa neju mitima na Kilisitu. ⁶ Ngati tinga'hika, ndi ndava kupoleswa mitima kwinu na kusanguliwa kwinu. Tikapoleswa mitima ndi mewa na nyenye pamupoleswa mitima na kupewa makakala ga kukangamala mang'ahiso galagala. ⁷ Kangi, huvalila yitu ndava yinu gasindimili, timanyili kuvya mwakahanganilayi mumanga'iso gitu, mewawa na nyenye yati mwihanganila kupoleswa mitima kwitu.

⁸ Valongo, tigana lepi nyenye mkoto kumanya mang'ahiso gegatikolili ku Asia, mang'ahiso genago gatopili neju, kupita uhotola witu wa kukangamala hati huvalila yoha ya kutama ya-timaliki. ⁹ Chakaka tete mumitima yitu tajiwene ngati vandu vevahukumiwi kukomewa, muni ti-wuliwayi kumhuvalila Chapanga mweakuvayukisa vevafwili, pahala pa kuhuvalila makakala gitu tavete. ¹⁰ Mwene atisangwili mung'aiso gavaha gala gegaganili kutikoma, na iyendelela kutisangula, tete timvikili huvalila yitu kuvya yati akutisangula kavili. ¹¹ Na mwavene mukutitangatila kwa kutiyupila kwa Chapanga. Kutiyupila kwinu yati muyanguliwa, na Chapanga yati akutimotisa ndi vandu vamahele yati

vakumsengusa Chapanga ndava yitu.

Pauli ing'anamusa lugendu lwaki

¹² Tete timekela chindu chimonga, mtima witu ukutijovela muuchakaka kuvya titamili pamulima apa na neju pagati yinu, mumtima wa usopi na mukusadikika kwekwihuma kwa Chapanga. Tihengili genago lepi kwa luhala lwa chimundu, nambu kuhuma kuubwina wa Chapanga. ¹³ Tikuvayandikila nyenye mambu gamwihotola kugasoma na kugamanya. Mtima wangu wisadika kuvya yati mwimanya hotohoto, ¹⁴ muni mbaka hinu mwimanya padebe. Kangi timanya kuvya mwimanya hotohoto kuvya mu ligono la kuwuya BAMBU witu Yesu yati mwimeka ndava yitu ngati tete yati chetimekela ndava yinu.

¹⁵ Navi na uchakaka mulijambu lenilo, ndi napangili kuvagendelela nyenye kumbele, muni mpata mota mala zivili kwa kunilola nene mala zivili. ¹⁶ Navi na mpangu kuvedukila kwinu mulugendu lwa kuhamba mulima wa Makedonia na mewa palukumbi lwa kuwuya, muni nipatayi utangatila winu mulugendu lwangu lwa kuhamba ku Yudea. ¹⁷ Muhololela wuli? Panapangili genago nivii ngati namundu nangali luhala. Wu, muholalela kuvya penipanga mambu gangu nikita ngati vandu va mulima uwu "Veviyidakila goha na kubela goha palukumbi lumonga?" ¹⁸ Nambu Chapanga ndi mchakaka hotohoto, ujumbi witu kwinu lepi lijambu la kujova "Ena" Na bahapo "Lepi." ¹⁹ Muni Yesu Kilisitu, Mwana wa Chapanga,

mweakokosiliwi kwinu nyenye na Sila na Timoti, na nene Siliwano, avili lepi mundu wa “Ena” Na kubela “Lepi” Mulukumbi lumonga nambu magono goha ndi Ena ya Chapanga. ²⁰ Muni mwene ndi mweitalisa malaganu goha ga Chapanga. Mewawa mu njila ya Yesu Kilisitu tijova “Ena” Ndava ya kumulumba Chapanga. ²¹ Chapanga ndi mweatihagwili na mweatikangamalisa tete pamonga na nyenye mukuwungana na Kilisitu, ²² Atipeli Mpungu Msopi mumitima yitu muni alangisa tete ndi tavandu va Chapanga na avyai ulangisu wa kulangisa kuvya chakaka.

²³ Chapanga ndi mshuudila wangu, mwene aumanyili mtima wangu! Nawuyili lepi kavili Kolinto, ndava nikotoka kuvavinisa mitima mukuvajovela malovi gakali. ²⁴ Tihenela lepi makakala ndava ya sadika yinu, nyenye msindimili mukusadika kwinu. Getiganikiwa kuhenga lihengu pamonga ndava ya sangaluka yinu.

2

¹ Hinu, niamwili nikuvagendelela lepi kavili nikotoka kuvavinisa mtima. ² Muni nikavavinisa mtima nyenye, hinu yani mweakunipolesa mtima nene? Ndi valavala venivavinisi mtima! ³ Ndava yeniyoyi ndi navayandikili kuvya nibwela lepi kavili kwinu nikotoka kuviniswa mtima na vandu veviganikiwa kunihekesa. Nimanyili uchakaka kuvya nene, nakaheka mwavoha nyenye mewa mwiheka. ⁴ Panavayandikili apo kadeni navi ngolongondi mumtima na maholi

gamahela, yavi lepi ndava ya kuvavinisa mitima nyenye muni kulangisa kuvya nikuvagana neju.

Kumlekekesa mweambudili Chapanga

⁵ Hinu avi mundu mweamvinisi mtima muyaki anivini lepi mtima nene, nambu avavini mitima mwavoha nyenye, ndi mbwitu kuvya namkali neju. ⁶ Kwa mundu mwenuyo uhamula weapewili na vandu vamahele yikumkola. ⁷ Yeyisigalili ndi mbanga kumlekekesa mundu mwenuyo na kumkangamalisa mtima ndi akotoka kuviniwa neju mtima na kuleka kusadika. ⁸ Ndi nikuvayupa mumlangisa kuvya mumganili neju. ⁹ Naganili kuvayandikila balua yila muni naganili kumanya ngati mwihotola kuyidakila kila lijambu. ¹⁰ Mwakamlekekesa mundu, mewa na nene yati nikumlekekesa mundu mwenuyo. Muni panilekekesa, muchakaka ngati niviii na lilovi la kulekekesa, nilekekesa palongolo ya Kilisitu ndava yinu. ¹¹ Muni tikotoka kumpela Setani njila muni atikongayi, muni tiyimanyili uchenjela waki.

Pauli pamuji wa Tuloa

¹² Panahikili kumuji wa Tloa kukokosa Lilovi la Bwina la Kilisitu, nakolili BAMBU anidindulili mlyangu muni nihenga lihengu laki. ¹³ Nambu nakamuliwi wogohi neju namkolili lepi mlongo witu Tito. Hinu ndi navalagili vandu pala nikahamba Makedonia.

Uhotola muutangatila wa Kilisitu

¹⁴ Nambu, tikumsengusa Chapanga ndava kila ligono akutilongosa tivii mu msambi wa kulangisa uhotola witu mukuwungana na Kilisitu. Mwene akutikita tidandasa uchakaka wa Kilisitu ngati unungalila bwina, kila pandu. ¹⁵ Muni tete unungalila bwina ngati ubani weuwusiwa na Kilisitu palongolo ya Chapanga, wehukuvahikila voha, vevisanguliwa na veviyaga. ¹⁶ Kwa vala veviyaga, unungalila wenuwo ndi lifwa, nambu kwa vala vevisanguliwa unungalila wenuwo ndi wumi. Hinu yani mweihotola kukita lihengu ngati lenilo? ¹⁷ Tete lepi ngati vangi vevigana kupata mashonga mu njila yeniyi, pahali paki tikokosa muuchakaka palongolo ya Chapanga, ngati vandu vevatumwili na Chapanga mukuwungana na Kilisitu.

3

Vanalihengu va lilaganu la mupya

¹ Wu, titumbula kavili kujilumbalila tavete? Wu, tigana balua ya kutimanyisa, kuhuma kwinu amala kwitu ngati chevavili vandu vangi? ² Mwavene nyenye ndi balua yitu yeyiyandikiwi mumitima yitu, kila mundu yimanyikana na yisomwa na vandu voha. ³ Chakaka kuvya nyenye ndi balua ya Kilisitu yeyihuma mulihengu litu pagati yinu. Balua yene yiyandikwi lepi, nambu kwa Mpungu Msopi wa Chapanga mweavi mumi, iyandikiwi lepi panani ya chipandi cha liganga chechihongoliwi nambu ayandiki mumitima ya vandu.

⁴ Tihotola kujova kwa ukekesi chenicho ndava ya huvalila kwa Chapanga ndava ya gala geagahengili Kilisitu. ⁵ Lepi kuvya tavete tihotola kukita chochoha kwa makakala gitu vene, nambu uhotola witu woha wihuma kwa Chapanga, ⁶ Ndava muni Chapanga ndi mwatihotwisi kuvya vanalihengu va lilaganu la mupya, lelivii lepi la Lilaganu leliletiwi na malagizu gegayandikwi, nambu lilaganu la Mpungu Msopi. Muni malagizu gegayandikwi gileta lifwa, nambu Mpungu wa Chapanga wumi.

⁷ Malagizu gayandikiwi panani ya hipandi ya maganga vyevihongoliwi. Pamonga na kujova mwishu waki ulongosa mulifwa, ukulu waki wavili ukulu neju hati vandu va Isilaeli nakuhotola kuulola pamihu pa Musa ndava ya kung'asima kwaki. Kavili kung'asima kula kwavili mulukumbi ndu. Hinu malagizu gegaletili lifwa yavi na ukulu neju, ⁸ wu uhengaji wa Mpungu Msopi yati uvya na ukulu neju? ⁹ Yikavya mahengu gegileta uhamula gana ukulu ngati wenuwo, ndi hotohoto lihengu lelileta mambu gakumganisa Chapanga, yati givya na ukulu uvaha neju. ¹⁰ Chakaka chila chechavili na ukulu kadeni pala chiyagisi ukulu waki ndava ya ukulu uvaha neju wewabwelili hinu. ¹¹ Muni chila chechavi palukumbi luhupi chavi na ukulu waki, chakaka chila chechisigalila magono goha yati chivya na ukulu uvaha neju.

¹² Ndava muni tivii na huvalila yitu tete tijova kwa ukekesi uvaha. ¹³ Tete tikita lepi ngati Musa ndi agubiki pamihu paki na chitam-bala muni vandu va ku Isilaeli vakotoka ku-

lola mwishu wa kung'asima kula kwekwajimika. ¹⁴ Nambu luhala lwavi lwagubikwi. Mbaka lelu pamwisoma Lilaganu la kadeni, chigubiku chila chivili balapala. Chigubiku chenicho yati chiwusiwa ndu mundu mukuwungana na Kil-isitu. ¹⁵ Nambu, hati lelu iyi peyisomewa malagizu ga BAMBU geampeli Musa luhala lwavi lugubikwi na chitambala. ¹⁶ Nambu, lukumbi mundu peakumuwuyila BAMBU Yesu, chigubiku chenicho chiwusiwa. ¹⁷ Hinu "BAMBU" Ndi Mpungu Msopi, na popoha peavili Mpungu wa BAMBU ndi pepavi kulekekeswa. ¹⁸ Hinu, tete tavoha pamihu pitu pangagubikwa, tikuulangisa ukulu wa BAMBU ngati chilolilo, tibadilishwa tiwanangana neju na luhumu lwaki muukulu wamahele neju. Lenilo ndi lihengu la Mpungu wa BAMBU.

4

Kuvika vindu vya chimpungu muvindu vya ludaka

¹ Hinu, Chapanga, kwa lipyana laki atigotolili lihengu lenili ndava iyo nakuvya mumbele. ² Tigabelili mambu goha ga soni na gamfiyu. Titama lepi kavili kwa kukonga amala kwa kuliyagisa lilovi la Chapanga, pahali paki ndi tijova uchakaka muni vandu vamanya mumitima yavi tete chetivili palongolo ya Chapanga. ³ Muni, ngati Lilovi la Bwina gaticokosa gafiyiki, gafiyiki ndu kwa vala vevayagili. ⁴ Venavo vasadiki lepi muni yula Setani mweavi chapanga wa mulima uwu asopili chitita muluhala lwavi vakotoka kulola hotohoto lumuli lwa

Lilovi la Bwina ga ukulu wa Kilisitu, mweavi ngati Chapanga cheavili. ⁵ Nakujikokosela tavete, ndi tikumkokosa Yesu Kilisitu mwavili BAMBU, tete tavete vanalihengu vinu ndava ya Yesu. ⁶ Chapanga mwajovili kuvya “Lumuli ndi lulangasayi kuhuma kuchitita,” Chapanga ndi mwakuyilangasa mitima yitu, na kutihotosa kuumanya ukulu wa Chapanga weulangasa pamihu pa Kilisitu Yesu.

⁷ Hinu, kwa tete tivii ngati vindu vya ludaka mugati yaki vivikiwi vindu vya chimpungu vandu valola hotohoto kuvya makakala genago gakulu gihuma kwa Chapanga nambu lepi kuhuma kwa tete tavete. ⁸ Magono goha ting'ahiswa, nambu nakusanguliwa, tivya mukuyogopa, nambu nakuvya mumbele, ⁹ Ting'ahiswa nambu nakutileka changali kutangatilwa. Pamonga na kugwiswa pahi nakukomewa. ¹⁰ Lukumbi lwoha tigenda na lifwa la Kilisitu muhiga yitu, muni wumi waki Yesu ndi ulolekana muhiga yitu. ¹¹ Ena, lukumbi lwatitama titindilwa na lifwa magono goha, ndava ya Yesu, muni wumi waki Yesu ulolekana muhiga yitu yeyifwa. ¹² Ndava yeniyoye tete tivii tayali hata kufwa muni nyenye mpata wumi.

¹³ Mayandiku Gamsopi gijova, “Nasadiki, ndi mana najovili.” Na tete mewa petivya na mtima wuwowo wa sadika, tisadiki ndava yeniyoye tijova. ¹⁴ Timanyili kuvya Chapanga mweamyukisi BAMBU Yesu yati akuti yukisa tete mewa pamonga na Yesu kutivika palongolo yaki pamonga na nyenye. ¹⁵ Goha genago ndava yinu,

hati ubwina wa Chapanga pauvahikila vandu vamahele neju, usengusa wene wayonjokisiki neju, na kumpela Chapanga ukulu.

Kutama mukusadika

¹⁶ Ndava yeniyi nakuvya mumbele, hati ngati higa yitu yilalile, nambu mugati mwitu mipungu yitu tikitiwa vamupya ligono kwa ligono. ¹⁷ Mang'ahiso gegakutikolela ndi gadebe, kavili galukumbi ndu, nambu yati gakutipela ukulu mvaha neju wa magono goha kuliku mang'ahiso aga. ¹⁸ Hinu tilola lepi vindu vyevilekana, nambu tilola vindu vyangalolekana vya lukumbi ndu, nambu vila vyangalolekana ndi vya magono goha.

5

¹ Muni timanyili kuvya lindanda lenili letitama hinu pamulima apa ndi higa yitu palitupuliwa, Chapanga yati akutipela pandu pangi kunani kwa Chapanga, nyumba ya magono goha yangajengwa kwa mawoko ga vandu. ² Na hinu, tityalatyala, mukulindila kwa mnogo uvaha kupewa higa ya mupya kunani kwa Chapanga. ³ Ena, ndava ya kupewa higa zenizo muni tilolekana lepi kuvya tivii na higa palongolo ya Chapanga. ⁴ Takavya takona muhiga yeniyi ya chimundu tivemba kwa kukeka. Lepi tigana kuileka higa iyi ya lifwa, nambu tinogela kupewa higa yila ya kunani kwa Chapanga yangafwa, muni kila chechifwa tibadilishwa na wumi wa magono goha. ⁵ Ndi Chapanga mwene ndi mweatihengili aga goha kavili atipelili Mpungu

Msofi, avya ulangisu wa kulangisa kuvya chakaka vindu vyoha Chapanga vyeativikili tete.

⁶ Tisindamili magono goha. Timanyili kuvya kutama muhiga iyi lukumbi lwoha ndi kutama patali na BAMBU. ⁷ Muni titama kwa sadika, lepi mukulola. ⁸ Nambu tisindamili na tiganili kuuleka wumi uwu wa higa na kuhamalila kwa BAMBU. ⁹ Nambu lijambu livaha neju ndi kumganisa BAMBU, tikavya na higa ya pamulima amala higa ya kunani kwa Chapanga. ¹⁰ Muni tavoha yati tiyima palongolo ya chigoda cha uhamula cha Kilisitu, muni kila mundu apewayi chechiganikiwa kwa matendu gakitili lukumbi peavi pamulima, gabwina amala gahakau.

Kutepulaniwa na Chapanga mu njila ya Kilisitu

¹¹ Hinu, tete timanyili kumlumbalila BAMBU chindu kiki, ndi tisindimala kuvahuta vandu vangi. Chapanga atimanyili hotohoto, na nene nisadika kuvya mewa nyenye mtimanyili bwina neju. ¹² Tete tikujilumbalila lepi tavete palongolo yinu, nambu tikuvapela fwasi ya kumekela tete muni muhotola kuvayangula vala vevimeka ndava ya kuloleka cha kuvala kuliku chevavili mugati ya mitima yavi. ¹³ Yikavya tiwonikini kuvya tipenga, ndi ndava ya kumganisa Chapanga, na yikavya tivili na luhala, ndava ya kuvatangatila nyenye. ¹⁴ Ndava tete tilongoswa na uganu wa Kilisitu ndi hinu timanyili kuvya mundu mmonga afwili ndava ya vandu voha, ndi kujova kuvya na tete tiwungini mulifwa laki. ¹⁵ Afwili ndava ya vandu voha, muni voha

vevitama muwumi, vakotoka kutama ndava ya kujiganisa vene, nambu kumganisa Chapanga mweafwili na kuyuka ndava yavi.

¹⁶ Hinu, kuhumila hinu, nakumpima mundu yoyoha muluhala lwa chimundu. Hati ngati lukumbi lumonga tampimili Kilisitu muluhala lwa chimundu, hinu ndi lepi. ¹⁷ Mundu yoyoha akawungana na Kilisitu ivya mundu wa mupya, mambu ga kadeni gapitili, mambu ga mupya gahikili. ¹⁸ Loha ndi lihengu la Chapanga kutitepulanisa tete na mwene mu njila ya lifwa la Kilisitu, na kutipela lihengu la kuvatepulanisa vandu vangi na mwene. ¹⁹ Wenuwu ndi ujumbi witu, Chapanga autepulanisi vandu va mulima uwu na mwene mu njila ya lifwa la Kilisitu, changali kuvalanga kubuda kwavi. Chapanga atipelili tete lihengu la kuvatepulanisa vandu na mwene.

²⁰ Hinu tete tavajumbi wa Kilisitu, na Chapanga mwene ijova na tete kuvayupa neju nyenye. Tikuvayupa neju paliina la Kilisitu, mutepulaniswa na Chapanga. ²¹ Kilisitu ambudili lepi Chapanga, nambu ndava yitu, Chapanga amkitili agega goha getimbudili, muni tete mukuwungana nayu, Chapanga atikita kuvya vabwina palongo yaki.

6

¹ Hinu, tikavyai vana lihengu pamonga na Chapanga, tikuvayupa ubwina wa Chapanga wemupokili kuhuma kwaki wangali lihengu kwinu. ² Chapanga ijova mu Mayandiku Gamsopi,

“Lukumbi lwelwaganikiwi nakuyuwani, ligono la usangula nakutangatili.”

Yuwanila hinu ndi lukumbi lweluyadakiliwi, hinu ndi ligono la usangula!

³ Tikotoka kuvya chipingilu kwa vandu vakoto kumsadika Kilisitu, muni lihengu litu likoto kuvya chindu lepi. ⁴ Pahala paki, tikujilangisa kuvya tete vanalihengu chakaka va Chapanga kwa kila chindu chetihenga, kwa kukangamala neju lukumbi lwa mang'ahiso na lukumbi lwelutopa na lipumba. ⁵ Titoviwi, tivikiwi muchifungu, vatikiti chitututu pavandu, tihengili lihengu lelitopa neju, vatibesili kugona na pamahela titami changalya. ⁶ Tikujilangisa kuvya vanalihengu va Chapanga kwa kuvya na mtima wa msopi na umanyi na kukangamala na ubwina witu. Tikumhuvalila Mpungu Msopi na kuvagana vandu Changali uhomela, ⁷ tiukokwisi ujumbi wa chakaka kwa makakala ga Chapanga. Chitovanilu chitu ndi kujiyunga na kuhanganila ndi Kuhenga gegakumganisa Chapanga. ⁸ Tijiwusili na kuveveswa, kulau miwa na kulumbiwa. Tivalangiwi ngati tikonga, kumbi tijova uchakaka. ⁹ Tilolekana ngati vangamanyikana kumbi timanyikana kwa voha, ngati vevafwili, nambu vawumi, titoviwi nambu tikomiwi lepi. ¹⁰ Tivii ngolongondi. Nambu magono goha tivii na luheku. Tilolekana vangangu nambu tikuvakita vandu vangi vavyai na vindu vyamahela, tilolekana tangali chindu nambu tivii na kila chindu.

¹¹ Valongo Vakolinto, tilongili na nyenye muchakaka, na tikuvagana mumitima yitu yoha.

¹² Tete nakupunguza kuvagana nyenye, nambu nyenye mupungwizi kutigana tete. ¹³ Hinu nijova na nyenye ngati vana vangu, ndi mtigana ngati chetivagana.

Mkoto kuwungana na vandu vangampanya Kilisitu

¹⁴ Mukoto kuwungana na vandu vangasadika. Wu, mambu gegakumganisa Chapanga na uhakau viyidakilana? Amala lumuli na chitita vihotola kutama pamonga? ¹⁵ Kilisitu ihotola wuli kuyidakilana na Setani? Musadika ihotola wuli kuhanganilana na mundu angasadika? ¹⁶ Nyumba ya Chapanga na chimong'omong'o viyidakilana wuli? Muni tavete ndi Nyumba ya Chapanga yeyivili wumi. Ngati Chapanga mwene ajovili,

“Kwavi yati nivika pandu pangu pakutama, na kutama pagati yavi, Yati nivya na Chapanga wavi, na vene yati vivya vandu vangu.”

¹⁷ Hinu BAMBU ijova mewa, “Muwuka pagati yavi, mukajibagula nawu, mkoto kukamula chindu chechihakasa, na nene yati nikuvapokela.”

¹⁸ Nene yati nivya na Dadi winu, na nyenye yati mwivya vana vangu, ijova BAMBU mweavi na makakala.

7

¹ Hinu, valongo vangu, tikavya tipewili gala goha getalaganili, ndi tijinyambisa na chindu chochoha chechihotola kutihakasa higa na

mipungu yitu, tivya vamsopi neju na kutama kumtopesa neju Chapanga.

Luheku lwa Pauli

² Tiyupa mtipela fwasi mumitima yinu! Timuhokili lepi mundu yoyoha kumyoka amala kumkonga mundu yoyoha. ³ Nijova lepi lijambu lenili ndava ya kumuhamla mundu. Muni ngati cha nakalongolili kujova, nyenye muvi mumitima yitu, tifwai pamonga na kutama pamonga. ⁴ Nene nikulasadika neju na kumeka panani yinu! Mumang'ahiso gitu goha, nipoliswi mtima na luheku neju.

⁵ Hati patahikili mulima wa Makedonia nakuhotola kupumulila. Tapatili mang'ahiso, kuhuma kila upandi, patavi na mhutanu na vandu vangi mewawa tavi na wogohi mumitima yitu. ⁶ Nambu Chapanga, mwakuvapolesa mtima vangolongondi, avapolisi mtima mukubwela kwa Tito. ⁷ Lepi ndu mukubwela kwaki Tito, nambu ndava ya kujova pemwamkangamalisi mtima. Mwene atijovili chamwinogela kunilola na chamvii ngolongondi na chamwigana kunikengelela. Lijambu lenili litihekesa neju.

⁸ Hati ngati kwa balua yangu yila yavaletili ungolongondi, nambu hinu niviniswa lepi mtima. Ena naviniswi mtima panamanyili balua yila yivapeli ungolongondi pamonga yavi mulukumbi ndu. ⁹ Hinu nivii na luheku, lepi ndava mngolongoniswi, nambu ndava ngolongondi yinu yivakiti muleka matendu gahakau na kumuwuyila Chapanga. Mngolongoniswa ngati cheaganili Chapanga, ndava yeniyote tete tavavinisi lepi nyenye

kwa loloha. ¹⁰ Kuvya na ungolongondi cheigana Chapanga kukuvahenga vandu vang'anamuka mumtima yavi na kunang'amuka kwenuko ndi kuleta usangula. Ndava yeniyoy kawaka lijambu la kuvinisa mtima penapo, nambu ungolongondi wa vandu va pamulima wewileta lifwa.

¹¹ Hinu mlola chechihengiwi muungolongondi winu ngati Chapanga cheaganili, hinu nyenye yevakiti mkangamalayi neju, kulangisa kuvya mubudili lepi. Mwaviniswi mtima na kukenyemuka, chemvii na mnogo uvaha wa kunilola, na mukumlekela Chapanga ahukumwayi. Nyenye mulangisi mukila njila kuvya mubudili lepi mulijambu lenili.

¹² Hinu, pamonga nayandiki balua yila yavili lepi ndava ya mundu mweabudili, amala ndava ya mundu mweabudiwi. Nayandiki muni yilolekana hotohoto palongolo ya Chapanga, nyenye chemujiwusili ndava yitu. ¹³ Ndava yeniyoy tete tapoliswi mtima neju.

Lepi tapoliswi mtima ndu, ndi mewa Tito atisangalwisu kwa kusangalusa wa avili nawu muni nyenye chemwamsangalwisi mtima.

¹⁴ Nene nivalumbalili neju palongolo yaki, na mu lijambu lenilo nakunikola soni. Tivajovili uchakaka magono goha, na kula kuvalumbalila nyenye palongolo ya Tito kivi lijambu la chakaka. ¹⁵ Hinu uganu waki wa mtima kwinu nyenye uyonjokesa neju akakumbukayi, ndi mwavoha nyenye chagayidakila malagizu gaki, na chamwampokili mumtima na utopesa neju.

¹⁶ Nina luheku neju kuvya nihotola kuvahuvalila nyenye mukila lijambu loloha.

8

Kuwusa kwa mtima wa bwina

¹ Valongo, tigana kuvapela malovi kuvala ubwina wa Chapanga, weavapelili misambi wa vandu vevamsadiki Kilisitu kumulima wa Makedonia. ² Vamsadika va kwenuko valingiwi neju kwa mang'ahiso, nambu sangalusa yavi yavili yivaha neju hati vawusili neju mumtima wa bwina kuwusa neju pamonga vavi vangangu neju. ³ Nihotola kujova uchakaka kuvya vawusili neju chavahotwili na hati kuliku chavahotwili, kavili ndi kwa uganu wavi vene. ⁴ Vatiyupili neju muni navene vavyai mulihengu la kuvatangatila vandu va Chapanga kumulima wa Yudea. ⁵ Lenilo lavili lijambu langahololewa! Kutumbula vaji-wusili vene kwa BAMBU, kangi vaji-wusili vene kwitu mewa, kulandana na uganu wa Chapanga. ⁶ Ndava yenyo tamyupili neju Tito mweatumbwili lihengu lenilo avatangatila mewa kutimalisa lihengu lenilo la kuwusa kwa mtima wa bwina. ⁷ Nyenye muvi na kila chindu, sadika na muhotola kujova na umanya na ukangamala wa kukita gabwina na uganu winu kwitu. Hinu tilolela muvya na mtima wa bwina mukuwusa kwinu.

⁸ Nikuvapela lepi nyenye amuli, nambu nigana kulinga uganu winu wa chakaka mukuwanangisa na uganu wa vandu vangi.

⁹ Muni nyenye mmanyili ubwina wa BAMBU witu Yesu Kilisitu, pamonga na kuvya mwene avi na kila chindu, ajikitili mngangu ndava yinu, muni kuhuma muungangu waki, nyenye mvyana vindu vyamahele.

¹⁰ Kuvala lijambu lenili, maholo gangu ndi aga, chabwina nyenye kukita gala gemwatumbwili mwaka wewapitili. Nyenye mwatumbwili kuwusa na kavili mwatumbwili kukita genago.

¹¹ Hinu mumalakisa lihengu lenilo na ngati chamwanogela neju kutangatila. Na munogo wulawula wa kutangatila mewawa mumalakisa lihengu lenilo. ¹² Muni yikavya mundu ana mtima wa kutangatila, Chapanga ipokela kila chindu chechiwusiwa na lepi chila angalikuvya nachu.

¹³ Maholo gitu lepi kuvya vangi vayonjokeswa lukumbi vangi mung'aika, nambu yikuvagana mwavoha muwanangana. ¹⁴ Kila chamvii nachu hinu chiyonjokesu chivatangatila vala vevigana, muni navene pevivyana na chiyonjokesu, vavatangatila nyenye mumaganu ginu, na mvyana uwananganu. ¹⁵ Ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, "Mwayolili pamahela avili lepi na chiyonjokesu, na yula mwayolili padebe apungukiwi lepi."

Tito na vayaki

¹⁶ Nikumsengusa Chapanga mwavikili mugati ya mumtima wa Tito mnogo ngati mtima wenivii nawu nene wa kuvatangatila. ¹⁷ Lepi kuvya ayidikili luyupu lwitu, muni avili na mnogo uvaha wa kutangatila, hati ahamwili mwene kubwela kwinu. ¹⁸ Pamonga na mwene tikumtuma mlongo mmonga mweitopeswa neju mumisambi yoha ya vandu vevakumsadika Kilisitu, mulihengu laki la kukokosa Lilovi la Bwina.

¹⁹ Neju ya ago, mwene ahaguliwi na wa misambi

ya vandu vevakumsadika Kilisitu muni avyai muyitu mulugendu lwa kupeleka njombi zitu za uganu, lihengu letihenga ndava ya ukulu wa BAMBU kulangisa kuvya tigana kuvatangatila vandu.

²⁰ Tigana kuyepa lawama zezihotola kuhu-malila ndava ya chetiyimalila njombi zenizi zamahela zeziwusiwa. ²¹ Malolelu gitu ndi kukita bwina, lepi palongola ya mihi ga BAMBU ndu, nambu mewawa palongolo ya vandu.

²² Hinu pamonga na valongo venavo, timumili mlongo yungi, ndi pamahela timlingili timulolili ana mnogo uvaha wa kutangatila, hati hinu ana mtima neju muni akuvasadika na nyenye.

²³ Tito ndi myangu, tikita lihengu pamonga ndava yinu, nambu kuvala valongo vitu vangi vevibwela pamonga navo, venavo ndi vajumbi kuhuma misambi ya vandu vevakumsadika ndi vihenga lihengu ndava ya kuleta utopesa kwa Kilisitu. ²⁴ Hinu, muvalangisa usindimala wa uganu winu, misambi yoha ya vandu vevakumsadika Kilisitu yeyavatumili vahotola kulola kuvya kumeka kwangu ndava yinu kwangabuda.

9

Kuvatangatila vandu vevakumsadika Kilisitu

¹ Niganikiwa lepi kuvayandikila nyenye ndava ya kuvapelekela mtangatilu vandu va Chapanga va ku Yudea. ² Nimanyili chamvii na mtima wa kutangatila, na namekili ndava yinu kulivala lijambu lila palongolo ya vandu va Makedonia.

Navajovili, “Valongo vitu va ku Akaya vajiten-dekili kuhumila mwaka weupitili” Hinu mnogo winu umali kuvakita na vandu vangi vawusa. ³ Hinu, nivatumili valongo vitu avo, muni kujilumba kwitu kukoto kulolekana kuvya malovi gawaka, na ngati chanajovili nyenye mjitendekili neju kuwusa utangatila winu. ⁴ Yikoto kuvya vandu va makedonia pevibwela pamonga na nene, tivakolela mwakona kujitendekela, penapo tete yati tikola soni ndava tivasadiki neju ndava yinu na nyenye mewa yati mwikola soni. ⁵ Hinu, yaniganili kuvayupa valongo ava vatilongolela kubwela kwinu vapata kuvika bwina njombi yinu yivaha yetalagini. Yeniye yati yilangisa njombi iyi muwusili mukugana kwinu lepi kwa kulasimisa.

⁶ Mukumbuka, mwaimija padebe ibena padebe, mwaimija pavaha ibena pavaha. ⁷ Hinu, kila mmonga, awusa cheamwili, kwa mtima woaha kwa ungolongondi amala kulasimishwa, muni Chapanga amganili yula mwaiwusa kwa sangalusa. ⁸ Chapanga ihotola kuvapela nyenye pamahela ya gala gemwigana mu mambu goha lukumbi lwoha mvya na kila chindu chemwigana ndi muhotola kutangatila mukila lihengu la bwina. ⁹ Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi,

“Mwene iwusa kwa ubwina, akuvapela vangangu.

Ubwina waki uvya magono goha.”

¹⁰ Na Chapanga mwakumpela mlimaji na mbeyu na chakulya, yati akuvapela mewa mbeyu

zamwigana, na kuzikita zimela, zikula na kuvapela mabenu gamahele ndava ya kuwusa kwa mtima wa bwina. ¹¹ Mwene yati akuvapela vindu vyamahele magono goha, muni vandu vamsengusa Chapanga ndava ya njombi zinu zevipokela kuhuma kwitu. ¹² Ndava lihengu lenili la uwusaji lemwihenga lepi ndu, yikuvatangatila kuvapela vandu va Chapanga maganu gavi nambu yati yikuvakita vandu va mahele vamsengusa Chapanga. ¹³ Ndava ya lihengu ilo la kuwusa kwinu vandu yati vakumulumba Chapanga mukulola uyidakila winu kwa Kilisitu mukujova, mewa ndava ya mtima winu wa bwina wa kuvapela vene mtangatila pamonga na vandu vangi. ¹⁴ Hinu yati vakuvawombela nyenye mumtima wa uganu ndava ya mambu gavaha gemhengiwi na Chapanga. ¹⁵ Timsengusa Chapanga ndava ya njombi yaki tete nakuhotola hati kujova!

10

Pauli akujikengelela ndava ya lihengu laki

¹ Nene Pauli namwene mwanilolekana kuvya mpoli penivya pamonga na nyenye, nambu nilolekana na mkali panivya patali na nyenye, nikuvayupa neju kwa lipyana na ubwina waki Kilisitu. ² Nikuvayupa mkoto kunikita nivya na mkali lukumbi lwe nibwela, muni nina uchakaka nihotola kuvya na mkali kwa voha vala veviholalela kuvya titama chimundu. ³ Chakaka titama pamulima, nambu nakukomana ngondo ngati vandu va pamulima chevitovana. ⁴ Muni,

windu vyatihengela kukomanela ngondo yitu lepi vya chimulima nambu makakala ga Chapanga gegigwisa ngomi za makoko zoha. Tihalabisa mambu goha ga udese, ⁵ na kubomola chindu chechimeka chechivikiwi ndava ya kubela umanya Chapanga, tikugakamula maholo goha na kugakita gamuyidikila Kilisitu. ⁶ Mukasindamala mukuyidakila, tete tijiten-delekili kuhukumwa kila mundu yoyoha angayidakila.

⁷ Nyenye mlola mambu cha kuvala ndu. Wu, avi mundu yoyoha mwaiholalela kuvya mwene ndi mundu wa Kilisitu? Ena! Hinu mewawa atihololela tete kuvya vandu va Kilisitu ngati cheavili mwene. ⁸ Hati ngati nimeka neju ndava ya uhotola wetipewili na BAMBU ndava ya kuvasindamalisa nyenye muusadika lepi kubomola, ndava ya lenilo nikola lepi soni. ⁹ Mbwitu muholalela kuvya nigana kuvayogopesa nyenye ndava ya mayandiku gangu. ¹⁰ Mundu ihotola kujova, “Balua za Pauli zikali na zigegii malovi gegitopa, nambu Pauli mwene peivya pamonga na tete ndi mundu mpoli na hati peilongela malovi gaki ndi ngati lepi chindu.” ¹¹ Mundu mwaijova chenicho mbanga akumbukayi hoti kuvya mambu goha giwanangana gala gatiyandika mubalua lukumbi pativya kutali, na gala getikita lukumbi pativya na nyenye.

¹² Hinu ngatihotwi lepi kujivika amala kujiwanangisa vandu vala vevakujilumba vene. Vandu vevakujikita kuvya vene ndi chipimu cha kupimila vangi, vandu vevakujiwanangisa vene kwa vene, ndi vayimu. ¹³ Nambu tete

yati timeka lepi neju, kumeka kwenuko yati kwivya kwa chipimu chila cha lihengu leatigotolili Chapanga, lihengu letiyendelela kuhenga mewa kwinu. ¹⁴ Kumeka kwitu tahumbili lepi mibaka yatawikiwi lukumbi lwatabwelili kwinu. Kuvaletela Lilovi la Bwina kumvala Kilisitu. ¹⁵ Hinu, timekela lepi lihengu levakitili vandu vangi, nambu tisadika kuvya sadika yinu iyonjokeseka kukula pagati yinu muchipimu cheativikili Chapanga. ¹⁶ Penapo yati tihotola kukokosa Lilovi la Bwina pamulima wungi, patali na nyenye, ndi timekela lihengu litu, lepi kumekela lihengu levakitili vandu vangi pandu pangi.

¹⁷ Nambu ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, “Mweimeka amekela gala geahengili BAMBU.” ¹⁸ Mundu mweiyidakiliwa lepi yula mweakujilumbalila mwene, nambu mundu yula mwailumbiwa na BAMBU.

11

Pauli na vamitumi vaudese

¹ Mbanga ngamkangamili padebe, hati ngati nene namuyimu! Ena mkangamala padebe. ² Nene nikuvawonela wihu nambu wihu wa Chapanga, muni nyenye ndi ngati msikana kamwali mwetilagini kumgega ndava ya mgosi mmonga ndu Kilisitu. ³ Nambu niyogopa kuvya ngati liyoka lila mukuchenjela kwaki lamkongili Eva, akotoka kuvayoka maholo ginu, na kuleka kujiwusa kwinu muchakaka kwa Kilisitu. ⁴ Muni mundu yoyoha mweibwela na kumkokosa Yesu

mweavi chingi na yula mwetimkokosa, niku-vakangasa ndava nyenye mukumpokela kwa mawoko gavili, amala muyidikila mpungu amala lilovi la bwina lingi neju na lila lemwapokili kuhuma kwitu!

⁵ Kwali ngati nene namdebe kuliku venavo vevakujikemela vene “Vamitumi vakulu” ⁶ Pangi nene nimanyili lepi kujova bwina. Nambu umanya nivii nawu, lijambu lenili tililangisi hotohoto kwinu, kila pandu na kila lukumbi.

⁷ Nene nakokwisi kwinu Lilovi la Bwina ga Chapanga changali kugana luhuna, najihelisi ndava ya kuvakwiha nyenye. Wu, nakitili uhakau? ⁸ Panahengili lihengu pagati yinu maganu gangu napewili utangatila kuhuma mumisambi yingi ya vandu vevakumsadika Kilisitu. Nihotola kujova kuvya navanyagili vindu vyavi muni nihotola kuvahengele lihengu nyenye. ⁹ Panakavili na nyenye namng'aili lepi mundu yeyoha panaganili maganu, valongo vevahumili Makedonia vaniletili kila chindu chenaganili. Natumili luhala neju nikitoka kumng'aha mundu yeyoha yula muni nipata vindu venigana mu njila yoyoha yila, ndi yati niyendelela kukita mewa. ¹⁰ Ngati chakaka yila ya Kilisitu cheyivili mugati yangu, kawaka mundu yoyoha mweihotola kunibesa kumekela lijambu lenilo popoha pamulima wa Akaya. ¹¹ Ndava kyani nijova chenicho? Ndava muni nivaganili lepi nyenye? Chapanga amanyili kuvya nivaganili!

¹² Yati niyendelela kukita ngati chanikita hinu, muni nikitoka kuvapela fwasi vala ve-

vakujikemela vamitumi vakulu, vevilonda fwasi ya kumekela kuvya vikita lihengu ngati tete. ¹³ Muni, venavo ndi vamitumi vaudese, vikita lihengu la udese vevajikita ngati vamitumi va chakaka va Kilisitu. ¹⁴ Lijambu la kukangasa lepi, muni hati Setani mwene akujikita kuvya mtumu wa kunani wa lumuli! ¹⁵ Hinu ndi lijambu lepi la kukangasa kuvya na vanalihengu va Setani navene vakujikita kuvya vanalihengu va mambu gabwina palongolo ya Chapanga. Mwishu wavi yati vipata uhamula kulandana na matendu gavi.

Pauli ing'ahika ndava ya utumi waki

¹⁶ Nijova kavili. Mundu akotoka kuniholalela kuvya namyimu, nambu ngati muhomela chenicho, hinu muniyidakila ngati namyimu, muni na nene nivya chindu chakujimekela padebe. ¹⁷ Chanijova hinu lepi chila chalagizi BAMBU, kuvala lijambu lenili la kumekela, nijova ndu kujova mundu muyimu. ¹⁸ Ndava muni vamahele vimeka ngati vandu va pamulima chevimeka, na nene mewa yati nimeka. ¹⁹ Nyenye ndi muhololela muvi na luhala, ndi mana mukuvasindimalila hati vayimu! ²⁰ Mukumsindimalisa hati mundu mweakuvakita nyenye vavanda, mundu mweakuvanyaga vindu vinu, mweakuvahindalila, mweakuvavevesa na kuvatova kumihu! ²¹ Nikola soni kujova, tavi lepi na makakala ga kuhenga aga.

Nambu ngati avi mundu yoyoha mweiho-tola kumeka, nijova ngati mundu namyimu,

mewawa nene nijova chakaka yati nimeka. ²² Vandu vala va ku Ebulania? Na nene mewa. Wu, vene ndi Vaisilaeli? Na nene mewa. Wu, vene ndi yachiveleku va Ibulahimu? Na nene mewa. ²³ Vene ndi vanalihengu va Kilisitu? Na nene mewa, nijova ago chilupengu. Nene ndi muhengaji neju wa Kilisitu kuliku vene. Nene nihengi lihengu lelinonopa neju, nitamili muchifungu pamahela, nitoviwi pamahela neju na navili papipi kufwa pamahela. ²⁴ Mala mhanu natoviwi na ndomondo alobaini yipungula yimonga na Vayawudi. ²⁵ Natoviwi na mchapilu mala zidatu, natoviwi maganga mala yimonga. Mala yidatu nadenyikiwi na watu munyanja, na mwenumo nagonili lepi mbaka lukela na kuwela muhi woha. ²⁶ Pamahela mulugendu lwangu, nisumwiki mumifuleni kumema manji, kuhuma muvanyagaji vakolonjinji vayangu, kuhuma kwa vandu vangali Vayawudi. Na kuhuma kumujini, kulugangatu na munyanja na kuhuma kwa valongo vaudese. ²⁷ Nikitili lihengu na kung'ahika, nigonili lepi pamahela ndava ya lihengu, kuni nivii na njala na njota. Pamahela nitamii na njala na kutama changali nyula za kunigubika pambepu. ²⁸ Pamonga na gangi gamahela, mewa kila ligono niholela misambi ya vandu vevakumsadika Kilisitu voha. ²⁹ Ngati mundu yoyoha atotokili mewawa na nene nitotokili na mundu yoyoha akalongoswa mukubuda, mewa nene niviniswa mtima.

³⁰ Yikaniganayi kumeka, ndi yati nimekela kutotokela kwangu. ³¹ Chapanga Dadi wa BAMBU Yesu, liina laki lilumbiwa magono goha. Mwene

amanyili kuvya nijova lepi udese. ³² Panakavi ku Damasko, mkulu wa muji, mwavili pahi ya nkosi Aleta, avikii ulonda pamuji wa Damasko muni anikamula. ³³ Nambu vakanivika mulidengu livaha, na kunihelesa kuvala kupitila fwasi yeyavi muluwumba lwa muji, naholwiti mumawoko gaki.

12

Njozi na magubukulo ga Pauli

¹ Yati nijilumba hati ngati chabwina lepi! Nambu hinu yati nijova ndava ya njozi na ugubukulo weanipelili BAMBU. ² Nimmanyili mundu mmonga mweamsadiki Kilisitu, ndi miyaka kumi na mcheche yeyipitili atoliwi mbaka kunani neju kwa Chapanga. Kwali ngati avi kwenuko muhiga amala mumpungu, Chapanga ndi amanyili. ³ Niwuyila kujova, ni-manyili kuvya mundu mwenuyo atoliwi mbaka kunani. Nambu kwali ngati avili kwenuko kwa higa amala kwa mpungu, Chapanga ndi amanyili. ⁴ Kwenuko ayuwini mambu gamfiyu ndi hati mundu nakuganikiwa kugajova. ⁵ Hinu, yati nimekela ndava ya mundu wa namuna yenyo, lepi ndava ya nene namwene, ndi ndava ya kuto-tokela kwangu. ⁶ Kuvya nigana kumeka nganivili lepi namuyimu hati padebe, muni nganjova uchakaka ndu. Nambu nimeka lepi, mbwitu mundu aniholalela neju ya chila cheakuchiwona nihenga neju wumi wangu.

⁷ Nambu, ndava ya mambu aga gakulu genigubukuliwi gakotoka kunigalisa umeka,

nasopiwi mvinisu muhiga ngati kuhomwa na minga, mweavi ngati mjumbi wa Setani mweakuning'aha, muni nikotoka kumeka neju. ⁸ Namuyupili neju BAMBU mala datu muni chindu chenicho cheniwuka. ⁹ Nambu anijovili, “Ubwina wangu wikukola, muni uhotola wangu witimaliswa neju mukutotokela kwangu ndava yeniyoyi yati nimeka neju kwa luheku.” Muni nimemeswa na uhotola wa Kilisitu. ¹⁰ Hinu niyidikila kuvya nitotokili, kuuveveswa na maligu na kutyalatyala na mang'ahiso ndava ya kuhengela Kilisitu, muni penitotokela ndi penivya na makakala.

Pauli akuvahololela Vakolinto

¹¹ Nivii ngati namyimu, nambu nyenye munilasimisha kuvya chenicho. Nyenye ndi mwaganikiwi kunilumba. Muni, hati ngati nene chindu lepi, nambu nene mdebe lepi kuliku avo vevakujikemela vene “Vamitumi vakulu”

¹² Chinamtiti na makangaso gakunilangisa nene kuvya ndi mtumi, gahengiki pagati yinu kwa kukangamala wohe. ¹³ Wu, chindu kiki nava-hengili lepi nyenye chenivahengili misambi yingi ya vandu vevakumsadika Kilisitu vangi, pangi ndava muni nene nivang'ahili lepi kupata utangatila winu? Chondi munilekekesa mukuvabudila kwenuko.

¹⁴ Hinu nijitendekili kubwela mala ya datu kwinu, na yati nikuvang'aha lepi. Muni chanilonda lepi vindu vinu nambu mwavene nyenye. Hinu tiyovalili kulola dadi na nyina vakuvavikila vindu vana vavi, nambu tiyovalili lepi kulola vana vakuvavikila vindu dadi na

nyina wavi. ¹⁵ Nene nijitendekili kutumila kila chindu chenivili nachu, hati kujiwusa namwene, kwa kuvatangatila nyenye. Wu, yati mukuni-gana padebe ndava muni nene nivaganili nyenye neju?

¹⁶ Hinu yati mwiqidikila kuvya navi lepi nd-wika kwinu. Nambu pangi mundu yungi yati ijova, “Ndava muni Pauli achenjili avakongili.”

¹⁷ Wu, nene navatolili vindu vinu mu njila ya mjumbi yoyoha mwena mtumili kwinu?

¹⁸ Nene namyupili neju Tito, namtumili kwinu na mlongo witu yungi. Wu, Tito atolili vindu vinu? Wu, mmanyili lepi kuvya tete maholo gitu na lugendu lwitu ndi lumonga?

¹⁹ Pangi muholalela kuvya mbaka hinu tikujikengela tavete palongolo yinu! Nambu, ti-jova mambu aga palongolo ya Chapanga kuni tiwungini na Kilisitu. Mambu aga goha, vaganu vangu ndi ndava ya kuvatangatila nyenye.

²⁰ Niyogopa, pangi panibwela kwinu yati nikuvakolela ngati chenigana nene, na nyenye munilola ngati chemwigana nyenye nivyai, Niyogopa pangi kwivya na ngondo, wihu, kujovana, mhutanu kumeka, kuheha na chitututu.

²¹ Niyogopa pangi lugendu lwenibwela kavili. Chapanga wangu yati akunikita nikola soni palongolo yinu, na nene yati nivavembela ndava ya vamahele va vala vevambudili Chapanga, nambu vamuwuyili lepi Chapanga ndava ya uhakau wavi, ugoni na mnogo uhakau wevakitili.

13

Pauli imakisila mumalagizu kwa vandu vevakumsadika Kilisitu

¹ Hinu ndi mala yangu ya datu yenikuvagendelela kwinu. Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi “Kila lijambu yati lihamuliwa muvandu vevagawene vavili amala vamahele.” ² Namali kuvajovela, ngati chayavili lugendu lwangu lwa pili, hinu nijova kavili kuni nivii kutali, vala voha vevakitili uhakau veviyendelela kuhenga uhakau pamonga vangi vala, penibwela nikuva-hengela lepi lipyana. ³ Mukujilolela mwavene uchakaka wemwigana kuvya Kilisitu ijova na nyenye mu njila yangu. Kwinu Kilisitu atotokili lepi, nambu yati ilangisa makakala gaki pagati yinu. ⁴ Hati ngati akomiwi na kuvambiwa pamsalaba ndava ya kutotokela, nambu hinu itama muuhotola wa Chapanga. Tete mewa titotokili mukuwungana nayu nambu yati tivya na wumi pamonga nayu muni tihotola kuhenga lihengu pagati yinu.

⁵ Mujilingulila bwina mwavene muni mu-manyanya ngati chakaka musindamili musadika, mjilola mwavene. Wu nakujimanya ngati Yesu Kilisitu avili mugati yinu? Ngati lepi ndi nyenye mshindwili. ⁶ Nambu nisadika kuvya nyenye mwimanya kuvya tete tashindwili lepi. ⁷ Tikumuyupa Chapanga mkoto kukita uhakau wowoha, nambu lepi ndava muni tilolekanayi na vandu kuvya ngati tavandu vetihotwili, ndi muni mkita gabwina, hati ngati tete tiwonikini kuvya tishindwili. ⁸ Muni nakuhotola kuubela

uchakaka, uhotola wetivili nawu ndi wa kuyendeleza uchakaka. ⁹ Tiheka muni tete lukumbi petatotokili, nambu nyenye muvi na makakala, ndava yeniyu tikuvayupa mkoto kupungula chochoha. ¹⁰ Hinu, niyandika balua iyi kuni nivii kutali, muni nikahika kwinu nikitoka kuganikiwa kuvya mkali kwinu, mu kuhengela uhotola wenipelili BAMBU, ndi uhotola wa kuvasindimalisa sadika yinu nambu lepi uhotola wa kuvagwisa.

¹¹ Hinu, valongo hinu nikuvalaga! Mkoto kupungukiwa na chindu na mukamula malagizu gangu, muvya na liholo limonga, mtama kwa uteke. Nikumuyupa Chapanga mweileta uganu na uteke avyai pamonga na nyenye.

¹² Mjambusana mukulangisa uganu.

¹³ Vandu voha va Chapanga kwitu vakuvajambusa. ¹⁴ Ubwina wa BAMBU Yesu Kilisitu na uganu wa Chapanga na umonga wa Mpungu Msopi, uvyai pamonga na mwavoha nyenye.

Ngoni Bible Version Translation Project

The New Testament in the Ngoni language of Tanzania

copyright © 2020 The Word for the World International

Language: Chingoni (Ngoni)

Contributor: Pioneer Bible Translators

Ngoni New Testament

The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 14 Apr 2023

5cd08b72-e4bf-504c-ac82-b15a8451524d